

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
NOORD-NEDERLAND

Jaarverslag 2019

Maart 2020

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding	3
2. Adviezen	4
3. Bijeenkomsten in 2019	6
4. Samenstelling Sociaal Economische Raad 2019	9
5. Financiën	10

1. Inleiding

In het coalitieakkoord van de provincie Groningen 'VERBINDEN VERSTERKEN VERNIEUWEN', dat op 20 Mei 2019 is gepubliceerd, heeft de provincie aangegeven dat zij jaarlijks een adviesagenda voor SER Noord-Nederland (SERNN) wil vaststellen. Tevens ziet men de SERNN als een platform voor de invulling van de provinciale 'Human Capital agenda', waarbij gekeken wordt hoe de mismatch tussen de arbeidsmarkt en de verschillende sectoren kan worden aangepakt.

Dit heeft samen met een verhoogde bijdrage van de nationale SER ertoe geleid dat de SERNN (weer) een structurele basis heeft gekregen voor advisering over sociaaleconomische onderwerpen voor de regio. Door de nieuwe wijze van financiering door de provincie Groningen en SER Nederland is de focus wat betreft de adviesonderwerpen in eerste instantie gericht op de provincie Groningen. Overigens zijn dat vaak onderwerpen die voor geheel Noord-Nederland relevant zijn en als regionale SER willen wij graag waar mogelijk de adviesagenda op noordelijke schaal invullen.

In hoofdstuk 2 gaan we in op de afgeronde en lopende adviestrajecten in 2019. Dit betreft o.a. de adviestrajecten over de sociale werkvoorziening in Groningen, het Europees Sociaal Fonds voor de nieuwe programmaperiode 2021-2027 en de doorontwikkeling van het advies 'Routekaart Leven Lang Ontwikkelen' in de pilot Energietransitie en Arbeidsmarkt.

Naast de adviestrajecten hebben we in het afgelopen jaar een aantal bijeenkomsten georganiseerd, soms in het verlengde van de afgeronde adviesonderwerpen, soms als zelfstandig thema. Zo hebben we een netwerkbijeenkomst over energietransitie georganiseerd en samen met Planbureau voor de Leefomgeving en de RUG een (besloten) expertmeeting met als onderwerp 'de rol van beleid bij regionale verschillen in werkzekerheid'. In hoofdstuk 3 worden de bijeenkomsten toegelicht.

In de hoofdstukken 4 en 5 wordt respectievelijk ingegaan op de samenstelling van de Raad en de financiële verantwoording.

2. Adviezen

Leven lang Ontwikkelen in Groningen, pilot energietransitie

Op basis van het advies *Routekaart Leven Lang Ontwikkelen*, dat begin 2019 aan GS van Groningen is aangeboden, is de pilot energietransitie met o.a. financiële ondersteuning van de provincie en het Nationaal Programma Groningen vormgegeven. In het najaar 2019 is de pilot gestart. De pilot richt zich in eerste instantie op bedrijven binnen de Technische Installatiebranche (TI-branche) en Bouw. Deze bedrijven investeren nog onvoldoende om medewerkers toe te rusten voor de energie- en technologische ontwikkelingen binnen de branches. Tegelijk kunnen zij onvoldoende aan opgeleid personeel komen (schaarste op de arbeidsmarkt). Dit laatste betekent dat zij de komende jaren in toenemende mate aangewezen zijn op zij-instromers. Om de komende jaren een voor bedrijven, werknemers en werkzoekenden duurzame en gedragen opleidingsinfrastructuur in Groningen (waaronder de Groningse mbo's) te hebben met erkende inhoudelijke scholingsmodules, is middels publiek-private samenwerking (PPS) deze pilot opgezet. Dit legt de basis voor het op grotere schaal scholen van technici en bouwvaklieden - werkenden en werkzoekenden - voor de komende jaren. De pilot is tot stand gekomen en wordt uitgevoerd onder coördinatie van de SER NN.

De pilot Energietransitie Groningen heeft vier belangrijke doelen:

- Organiseren van een duurzame opleidingsinfrastructuur om werkenden om- en bij te scholen op het gebied van nieuwe technieken en technologie in de energietransitie (Leven Lang Ontwikkelen binnen bedrijven in de Technische Installatiebranche en Bouw).
- Doen van onderzoek en monitoring om kritische succesfactoren en knelpunten in kaart te brengen, bedoeld om bij te stellen zodat vervolgaanpak duurzaam succesvol kan verlopen.
- Concreet bijscholen van 50 werkenden binnen bedrijven (Technische Installatie branche en Bouw) op gebied van energietransitie (nieuwe technieken; digitale skills, etc.) en opleiden van 40 werkzoekenden (20 statushouders en 20 overige werkzoekenden, waarvan een deel laag opgeleid en laaggeletterd zijn, dan wel een taalachterstand hebben i.v.m. een ander land van herkomst) die als zij-instromers een baan verwerven binnen de beide genoemde branches. Met deze deelnemers van de pilot wordt ervaring opgedaan voor bredere uitrol binnen en buiten de sector.
- Bevorderen leercultuur binnen de deelnemende Groningse bedrijven en lerende houding werknemers (de kern van Leven Lang Ontwikkelen is dat werknemers en bedrijven blijvend investeren in scholing op het gebied van technologische ontwikkelingen binnen hun branches).

Op basis van de ervaringen en een uitgebreide doorlopende evaluatie zal in 2020 een vervolgadvisie/-aanpak worden bepaald, waarin wordt aangegeven of en hoe de verbreding van Leven Lang Ontwikkelen in de regio het beste vorm kan worden gegeven. Daarbij wordt aangehaakt bij de coördinerende rol van de nationale SER, zodat ook geleerd kan worden van ervaringen elders in Nederland.

Adviescommissie

Arnoud Hoogsteen (voorzitter, lid namens FNV)

Prof. Steven Brakman (lid deskundige)

Prof. Sietske Waslander (lid deskundige)

Ingrid Dragtstra (namens VNONCW Noord)

Herman Bloupot (secretaris)

ESF 2021-2027

Op 4 juli 2019 hebben SER NN en SER Overijssel een briefadvies uitgebracht aan het kabinet over belangrijke uitgangspunten voor het ESF in de nieuwe programmaperiode 2021-2027. Het nieuwe ESF-budget zou een bijdrage moeten leveren aan intersectorale arbeidsmobiliteit in bredere zin, om de huidige problematiek op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden. Enerzijds zien we grote tekorten aan personeel en anderzijds zijn er nog steeds veel mensen die de aansluiting met de arbeidsmarkt niet (zelfstandig) kunnen vinden. In het advies zijn zeven concrete aanbevelingen geformuleerd. Belangrijk hierbij is een goede onderlinge afstemming en een slimme bundeling met andere middelen en initiatieven. Kortom: een geïntegreerde inzet van ESF, O&O en Rijksmiddelen.

Met de provincie Groningen (en ook Friesland en Drenthe) wordt een gezamenlijke lobby als follow-up opgezet (3 provincies en SERNN). Dit traject is in 2019 gestart en heeft een doorloop naar 2020.

Adviescommissie

Prof. Rudy Rabbinge (lid deskundige)
Prof. Steven Brakman (lid deskundige)
Herman Bloupot (secretaris)

Governance SW-bedrijven

De vraag van de provincie Groningen is of de huidige governance structuur van de SW in de regio nog wel aan de veranderde omstandigheden voldoet en of er andere/nieuwe ondersteunende structuren gewenst zijn. Aan SERNN is gevraagd om het probleem in kaart te brengen en aanbevelingen te doen voor de noodzakelijke of wenselijke ondersteuningsstructuren, zodat de werkgelegenheid voor de betreffende doelgroep duurzaam wordt geborgd. Na de start van het adviestraject werd duidelijk dat de oorspronkelijke vraag te beperkt is en vooral raakt aan de vraag of de drie decentralisaties naar de gemeenten in de praktijk goed hebben uitgewerkt.

In het adviestraject is veel aandacht besteed aan de gevolgen van de invoering van de P-wet. Onze eigen bevindingen op dit vlak bleken in overeenstemming te zijn met de evaluatie van het SCP over de P-wet, die eind 2019 werd gepubliceerd.

De invoering van de P-wet is een grote structuurwijziging geweest met grote gevolgen voor de uitvoering van de arbeidstoeleiding. In het advies wordt een aantal belangrijke knelpunten gesignaleerd, namelijk:

- Forse herstructurering uitvoeringsstructuur;
- Niet iedereen en niet alle regio's profiteren van de economische groei;
- Betrouwbare informatie ontbreekt;
- Deskundigheid over de doelgroep ontbreekt;
- Nieuwe instrumenten worden nog niet volledig benut.

Een belangrijke vraag die in het advies wordt gesteld is of binnen de bestaande uitvoeringssystematiek de gesignaleerde problemen wel het hoofd te bieden zijn. Met andere woorden: oplossingsrichtingen die binnen de bestaande wet- en regelgeving vallen zullen de problemen niet oplossen, omdat de wet- en regelgeving zelf het grootste probleem vormt. In ieder geval hebben de decentralisaties door de ermee gepaard gaande forse bezuinigingen gemeenten in grote financiële problemen gestort. Belangrijkste advies is om dit in een gemeenschappelijke lobby onder de aandacht te brengen van het kabinet. Omdat dit een tijdrovende zaak is en men ondertussen niet stil kan zitten, vanwege het belang voor de doelgroep, worden aanpalend een aantal oplossingsrichtingen aangereikt in het advies. Samengevat zijn deze aanpalende oplossingsrichtingen:

- Behoud het goede van het oorspronkelijke gedachtengoed van de WSW;
- Optimaliseer en vereenvoudig het bestaande instrumentarium;
- Ontwikkel een gemeenschappelijke visie en onderzoek de doelgroep;
- Experimenteer buiten de gebaande paden;
- Organiseer werk over organisaties heen.

Begin 2020 wordt het ontwerpadvies voorgelegd aan verantwoordelijke wethouders van de Groningse gemeenten. Na deze consultatie wordt het advies definitief vastgesteld en aangeboden aan de provincie.

Adviescommissie

Prof. Sietske Waslander (voorzitter, lid deskundige)
Renate Westdijk (lid namens MKB Nederland Noord)
Arnoud Hoogsteen (lid namens FNV)
Herman Bloupot (secretaris)

3. Bijeenkomsten in 2019

Aanbieding van het advies Impact Ondernemen

28 februari 2019 in de Prael te Groningen

Op 28 februari heeft de voorzitter van de SERNN prof. Jouke van Dijk de 'Actieagenda Impact ondernemen in Groningen, het andere winstdenken' aangeboden aan gedeputeerde Eelco Eikenaar van de provincie Groningen. Dit gebeurde tijdens een themabijeenkomst over sociaal ondernemerschap bij Brouwerij de Prael in Groningen, waar meerdere sprekers inzoomden op dit onderwerp. Steeds meer ondernemers maken maatschappelijke doelen onderdeel van hun bedrijfsvoering, waardoor mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt meer mogelijkheden krijgen op betaald werk. Omdat deze aanpassing in de bedrijfsvoering vaak niet vanzelfsprekend gaat, komt de SERNN met concrete acties om ondernemen met impact verder te ontwikkelen.

Aanbieding van het advies Routekaart Leven Lang Ontwikkelen in Groningen

14 maart 2019 in de GS-kamer van de provincie Groningen

Op 14 maart hebben gedeputeerde Patrick Brouns van de provincie Groningen en Mariëtte Hamer, voorzitter Sociaal Economische Raad van Nederland, de 'Routekaart Leven Lang Ontwikkelen in Groningen' ontvangen van Arnoud Hoogsteen, lid SERNN namens FNV. In dit advies stelt de SERNN een aanpak voor om Leven Lang Ontwikkelen bij het mkb in het noorden te stimuleren. De aanpak is gericht op alle werkenden: zowel werknemers als werkgevers. Bij deze bijeenkomst waren belangrijke stakeholders vanuit het onderwijs, O&O-fondsen, werkgevers- en werknemersorganisaties aanwezig.

Mariëtte Hamer: *"Met de Routekaart Leven Lang Ontwikkelen in Groningen sluit de SER Noord-Nederland aan bij de actieagenda van de nationale SER voor een Leven Lang Ontwikkelen. Op verzoek van de ministers van SZW en OCW fungeert de nationale SER als aanjager van initiatieven om een positieve en sterke leercultuur tot stand te brengen in Nederland. De Groningse routekaart is daar een voorbeeld van. Dat willen wij graag ondersteunen. De pilot rond energietransitie past bovendien goed in de afspraken in het ontwerp klimaatakkoord. Ook daarom willen wij dit graag ondersteunen."*

Arnoud Hoogsteen; voorzitter adviescommissie SER Noord-Nederland: *"Er wordt al heel lang gepraat over de problemen die werkenden hebben als zij hun werk dreigen te verliezen. Zij verliezen vaak hun zekerheden en gaan er in inkomen bijna altijd op achteruit. Wij zijn optimistisch dat met de steun van de provincie Groningen en de landelijke SER, er nu stappen gezet worden om meer te investeren in de ontwikkeling van werkenden."*

Gedeputeerde Brouns: *"Groningen moet van het gas af. De energietransitie is voor onze provincie dan ook een zeer belangrijke opgave. Voor onze regio kan de energietransitie economisch goede kansen bieden en nieuwe banen opleveren. Investeren in scholing zal hierbij ook nodig zijn."*

Netwerkbijeenkomst over de Energietransitie

11 juni 2019 in de grote zaal van Het Kasteel te Groningen

'Energietransitie en inzetten op waterstof, maar wat hebben de bewoners in het noorden eraan?' Dit was het thema van de bijeenkomst, waarvoor de SER Noord-Nederland medebestuurders en beleidsbepalers uitgenodigd had. Prof. Rudy Rabbinge, prof. Machiel Mulder en prof. Catrinus Jepma zijn in hun inleidingen eerst ingaan op noodzaak, kansen en dilemma's van energietransitie en de mogelijkheden van waterstof. De discussie die daarop volgde was door de vele vragen uit het publiek erg interessant en de diverse dilemma's en geschetste kansen werden nader toegelicht. Ook de rol van de noordelijke bestuurders is aan bod geweest. De middag werd voorgezeten door prof. Jouke van Dijk (voorzitter SER Noord-Nederland).

Duurzame ontwikkeling vraagt om **overheidsbemoeienis op verschillende schaalniveaus**: lokaal, regionaal, nationaal, continentaal en mondiaal. Daarbij ontbreken soms consistente keuzes, waardoor de transitie stagneert en soms zelfs perverse subsidies in stand worden gehouden die leiden tot meer

'onduurzaamheid'. **Rudy Rabbinge** heeft de behoefte aan goede keuzes getoond en daartoe de mogelijkheden gedemonstreerd.

Machiel Mulder richtte zich op de **economische condities voor waterstof**: wat is er voor nodig om de verschillende kleuren waterstof (groen en blauw) rendabel te maken? De rol van **groene stroom** en **klimaatbeleid** werden in het verlengde van deze vraag meegenomen.

Catrinus Jepma ging in op de kans die Noord-Nederland heeft om zich de komende decennia te ontwikkelen tot **één van de waterstofregio's van Noordwest-Europa** met activiteiten over de hele waardeketen (productie, transport, opslag en toepassing), net zo als de regio sinds de jaren 60 van de vorige eeuw zich tot aardgasregio heeft ontwikkeld. De vraag is wat voor een dergelijke ontwikkeling vereist is; hoe die ontwikkeling naar een waterstofsysteem eruit zou kunnen zien; en wat dit het Noorden zou kunnen brengen qua innovatie en werk.

Expertmeeting t.b.v. het advies Governance Sociale Werkvoorziening

3 september 2019 in de bibliotheek van Paviljoen van de Dame te Paterswolde

Met een beperkt aantal deskundigen en betrokkenen uit het werkveld van de sociale werkvoorziening is in een brainstormsessie nagedacht creatieve oplossingsrichtingen voor de problematiek waarmee SW-bedrijven worden geconfronteerd na invoering van de Participatiewet. Daarbij is tevens stilgestaan bij de vraag of en zo ja er een rol van betekenis wordt gezien voor de provincie. Het resultaat van deze brainstormsessie is meegenomen in het ontwerpadvies over de governance SW waarover in het vorige hoofdstuk is gerapporteerd.

Bijeenkomst SW-directeuren t.b.v. het advies Governance Sociale Werkvoorziening

26 november 2019 in de bibliotheek van Paviljoen van de Dame te Paterswolde

Voor deze bijeenkomst zijn de directeuren van de Groningse SW-bedrijven uitgenodigd om kennis te nemen van bevindingen en suggesties voor oplossingsrichtingen die het adviestraject over de governance van de SW heeft opgeleverd. In een eerdere fase hadden de deelnemers al in een persoonlijk interview input voor het advies geleverd. De inzichten van de directeuren en hun reacties op gepresenteerde oplossingsrichtingen zijn verwerkt in het ontwerpadvies.

Besloten expertmeeting 'Regionale verschillen in werkzekerheid'

28 november 2019 in de glazen zaal van het Van Swinderenhuys te Groningen

Deze expertmeeting met 21 deskundigen is in samenwerking met Planbureau voor de Leefomgeving en de RUG georganiseerd. De bijeenkomst werd voorgezeten door Prof. Henri de Groot, kroonlid van SER Nederland.

Aanleiding voor deze meeting is een onderzoek van PBL en RUG, waaruit bleek dat er in Nederland regionale verschillen zijn in werkzekerheid. In de periferie is sprake van een lagere werkzekerheid dan in centrale delen van het land. Het percentage starters en voormalig werklozen dat het meest werkzekere pad volgt verschilt per arbeidsmarktregio. Dit heeft twee oorzaken:

- Kwetsbare groepen concentreren zich in specifieke regio's.
- Arbeidsomstandigheden kennen regionale verschillen.

Kijkend naar de verschillen tussen personen met vergelijkbare persoonskenmerken, dan blijkt dat buiten de Randstad en het midden van Nederland minder kans is op werkzekerheid dan in de Randstad.

Het beeld zoals dat in het onderzoek is waargenomen wordt door de aanwezigen herkend. Het verminderen van regionale verschillen is lastig: zowel generiek als regio specifiek beleid kan bijdragen aan het vergroten/verkleinen van die verschillen. Een suggestie die hierbij wordt genoemd is het versterken van het regionaal beleid en meer specifiek het verbeteren van de infrastructuur m.b.t. mobiliteit.

4. Samenstelling Sociaal Economische Raad 2019

Voorzitter

Dhr. Prof. Dr. J. van Dijk*

Werkgevers

VNO-NCW Noord

Dhr. Drs. L. Zwiers* / Dhr. Drs. T. Schroor*

MKB Nederland Noord

Mevr. R. Westdijk

LTO Noord

Dhr. P. Bos

Werknemers

FNV Noord

Dhr. A. Hoogsteen*

CNV

Dhr. H. Petersen / Mevr. P. Zijlstra

VCP

Dhr. Mr. B. Bergsma

Deskundigen

Beleidssterrein Arbeidsmarkt & Scholing

Mevr. Prof. Dr. S. Waslander

Beleidssterrein Regionale Economie

Dhr. Prof. Dr. Ir. R. Rabbinge*

Beleidssterrein Mondialisering

Dhr. Prof. Dr. S. Brakman

Secretariaat

Algemeen Secretaris

Dhr. Drs. H. Bloupot*

Secretariële en projectondersteuning

Mevr. M. Bish

Verhuizing SER Noord-Nederland

Per 1 december 2019

Het kantoor van de SERNN is op 1 december verhuisd van de Leonard Springerlaan 23, het gebouw van de FNV, verhuisd naar Laan Corpus den Hoorn 101b, het gebouw waar o.a. ook VNO-NCW MKB-Noord gevestigd is.

** Tevens lid van de agendacommissie SERNN*

Dhr. Drs. L. Zwiers is per 1 april 2019 opgevolgd door dhr. Drs. T. Schroor.

Dhr. H. Petersen is per 1 september 2019 opgevolgd door mevr. P. Zijlstra.

5. Financiën

In het afgelopen jaar is van de provincie Groningen en de nationale SER een financiële toezegging ontvangen van elk €100.000,=. SER Nederland heeft daarmee voor het tweede achtereenvolgend jaar haar maximale bijdrage incidenteel met €50.000,= verhoogd, waardoor in 2019 het voortbestaan van SERNN werd gegarandeerd.

In 2019 heeft de nationale SER de eigen subsidievoorwaarden voor de regionale SER'en geëvalueerd. Dit heeft erin geresulteerd dat SER Nederland met ingang van 2020 de voorwaarden voor de regionale SER'en heeft verruimd, namelijk dat men bereid is om 2/3 van de regionale begroting te financieren met een maximum van €100.000,=.

In het collegeakkoord van de provincie Groningen wordt aan SERNN een structurele rol toegekend wat betreft het adviseren over de regionale human capital agenda. De provincie ondersteunt dit structureel met €100.000,= per jaar.

Door deze ontwikkelingen is de onafhankelijke adviesrol van de SERNN voor de komende jaren gegarandeerd.

Begroting en realisatie 2019

Kosten SER NN	Begroot 2019		Realisatie 2019	
	€	€	€	€
<u>Personeelskosten</u>		122.000		128.765
Salarissen (alg. secr.*/proj. ondstr*)	90.000		105.205	
Stagevergoedingen	5.000		0	
Vergoeding voorzitter / deskundigen	22.000		21.250	
Reis- en verblijfskosten	4.000		810	
Studie en opleiding	1.000		1.500	
<u>Huisvesting</u>		20.000		8.296
Huur**	20.000		8.296	
<u>Kantoorkosten</u>		8.000		21.537
Telefonie	500		1.248	
Website/ICT	2.500		10.963	
Kantoorartikelen/frankeren	1.000		421	
Drukwerk en opmaak	3.000		8.633	
Overige kantoorkosten	1.000		273	
<u>Algemene kosten</u>		20.000		11.919
Vergaderkosten	2.000		352	
Diverse kosten externe opdrachten/representatie/conferenties e.d.	16.000		10.447	
Parkeren Martiniplaza	2.000		1.119	
<u>Inhuur t.b.v. adviesvragen</u>		30.000		25.200
Externe deskundigheid	30.000		25.200	
Totaal		200.000		195.717

*Aanstellingen voor 0,5 fte.

**Betreft huidige locatie

Inkomsten	€
Provincie Groningen (basis)	100.000
SER Nederland (basis)	100.000
Totaal	200.000